

مراکز خدمات آتش نشانی در شرایط بحران (بخش اول)

در این بخش انواع ایستگاه‌های آتش نشانی، سرانه‌های کاربری زمین در شهرها، عوامل موثر در انتخاب محل ایستگاه و دیگر معیارهای مورد نیاز در مکان‌گزینی و ساماندهی تجهیزات آتش نشانی بررسی می‌شود.

انواع ایستگاه‌های آتش نشانی

- ۱- **ایستگاه بزرگ (مادر):** در این ایستگاه سه نیرو (حریق - نجات و گروه پشتیبانی) مستقر شده که برای شهرهای بزرگ و پرجمعیت پیشنهاد می‌گردد و سائلی که در این ایستگاه مستقر می‌شوند عبارتند از ۴ تا ۷ دستگاه اتومبیل حریق با تجهیزات مربوطه، ۲ تا ۴ دستگاه اتومبیل‌های گروه نجات با تجهیزات مربوطه و خودروهای ویژه شامل: لودر، جرثقیل، ژنراتور روشنایی، بالابر و نردبان که با توجه به نیاز مستقر خواهند بود. زمین مورد نیاز ایستگاه مادر حداقل شش هزار متر مربع و تاسیسات و امکانات ورزشی و زیستی و بهداشتی برای (۲۲ تا ۳۲) نفر در هر شیفت خواهد بود.
- ۲- **ایستگاه متوسط:** در این نوع ایستگاه ۳ تا ۶ دستگاه اتومبیل حریق و نجات مستقر خواهند بود. زمین مورد نیاز حداقل ۳۰۰۰ متر مربع و امکانات ورزشی و بهداشتی و زمینی برای (۱۵ تا ۲۲) نفر در هر شیفت باید باشد.
- ۳- **ایستگاه‌های کوچک:** در این ایستگاه ۱ تا ۲ دستگاه خودروی آتش نشانی و یک دستگاه خودروی نجات با تمام تجهیزات برای شرکت در یک حادثه حریق یا نجات مستقر خواهد شد. زیربنای مورد نیاز برای این نوع ایستگاه ۲۰۰ متر مربع و امکانات رفاهی و ورزشی و زیستی برای هر شیفت ۷ نفر خواهد بود.

ضوابط استقرار ایستگاه‌های آتش نشانی

- تنوع مقتضیات طبیعی و غیر طبیعی یا انسان ساخت که در رشد و توسعه شهر نقش داشته است به پیچیدگی مساله حفاظت در مقابل حریق این شهرها افزوده است. بر این اساس ضوابطی را برای استقرار ایستگاه‌های آتش نشانی باید مدنظر قرار داد.
- استقرار ایستگاه‌های آتش نشانی باید در حاشیه معابر اصلی شهر باشد. در صورت استقرار در کنار معابر محله‌ای باید در مکانی که امکان ارتباط به یک مسیر اصلی وجود دارد قرار گیرد.
 - استقرار ایستگاه‌های آتش نشانی در زمین‌های دو بر که دو معبر دسترسی داشته باشد ارجحیت دارد. این استقرار باید با سایر ضوابط قرارگیری ایستگاه نیز هماهنگ باشد.
 - مکان استقرار ایستگاه باید حداقل ۶۰ متر از اولین چهار راه برای ممانعت از تداخل ترافیکی فاصله داشته باشد.
 - مسافت‌های واکنش مبتنی بر نوع کاربری اراضی، جریان آب مورد مصرف و وضعیت استقرار به لحاظ توپوگرافی و همچنین امکانات مستقل ساختمان‌ها جهت اطفاء حریق تنظیم می‌گردد.
 - در صورت عدم امکان تامین کافی ایستگاه‌های اطفاء حریق متناسب با سطوح تحت پوشش ضروری است، ساختمان‌ها دارای کاربری عمومی به دستگاه‌های خودکار اطفاء (اسپرینکلر) مجهز بوده و جهت حفاظت کافی با اداره یا سازمان آتش نشانی هماهنگ شود.

- در صورت عدم تشخیص و اعلام سازمان آتش نشانی در مورد هر یک از کاربری‌های واقع در حوزه فرماندهی به ضرورت تجهیز به سیستم‌های خودکار ردیاب و اعلام و اطفاء حریق و همچنین شلنگ‌های داخلی و غیره مالک یا ناظر موظف به نصب این وسایل یا دستگاه‌های خواسته شده می‌باشد. این دستگاه‌ها عبارتند از:
 - ۱- دستگاه‌های ردیاب خودکار
 - ۲- شیرهای آب آتش نشانی مطابق دستورالعمل سازمان آتش نشانی
 - ۳- دستگاه‌های اطفاء حریق خودکار
 - ۴- سیستم لوله‌های ایستاده مجهز به شیر سیستم فوران و ...
- در صورت رویداد حریق ماشین‌های اداره آتش نشانی باید مجوز ورود به مجموعه‌های ساختمانی کنترل شده را داشته باشند.
- کلیه سیستم‌های نصب شده خصوصی می‌باید تحت کنترل و بازدید باشد در صورت از کار افتادن بلافاصله به اداره آتش نشانی گزارش شود.
- به کارگیری سیستم‌های کامپیوتری برنامه‌ریزی حریق و نگهداری اطلاعات باید در مراکز آتش نشانی توسعه یابد.
- محل ایستگاه حتی‌الامکان نبش و یا مجاور چهار راه‌ها و میداين کوچک که ایجاد گره ترافیک کرده و سبب کندی حرکت می‌گردد انتخاب نگردد.
- محل ایستگاه در مجاورت مراکز شلوغ جمعیتی مانند مراکز مذهبی، زیارتگاه‌ها، مراکز آموزشی، درمانی، سینماها و ... انتخاب نگردد. زیرا لزوم خروج سریع خودروهای آتش نشانی در مواقع بروز حریق ممکن است باعث تصادف با جمعیت شده و حادثه آفرین باشد و علاوه بر آن آژیر خودروهای آتش نشانی سبب مزاحمت مردم در مراکز مزبور می‌گردد.
- مکان ایستگاه باید در جایی انتخاب شود که در محل خروجی آن تقاطع باشد.
- ساختمان ایستگاه‌های آتش نشانی باید در برابر زلزله مقاوم باشد.
- حتی‌الامکان سمت ورودی گاراژها نباید در مسیر باد روزانه قرار گیرد.
- مناسب‌ترین محل برای استقرار ایستگاه‌های آتش نشانی خیابان‌های اصلی و نزدیک به تقاطع می‌باشد که امکان کنترل و چراغ‌های تقاطع را نیز داشته باشد.
- محل ایستگاه باید در خیابان‌هایی انتخاب شود که عرض کافی داشته باشد و در حین خارج شدن ماشین‌های آتش نشانی، ایجاد اشکال ننماید.
- ایستگاه آتش نشانی حتی‌المقدور نباید در خیابان یکطرفه واقع گردد لکن در صورت استقرار، باید نصب چراغ راهنمایی در ابتدای خیابان مورد نظر و کنترل آن از ایستگاه مذکور صورت گیرد تا در صورت لزوم حرکت خودروهای آتش نشانی در جهت خلاف مسیر خیابان، مانع ورود خودروهای دیگر به خیابان گردد.
- معمولاً مکان ایستگاه در محل تلاقی چند خیابان و در نقاطی تعیین می‌شود که حجم ترافیک در ساعات اوج، به هیچ عنوان مانع یا کند کننده حرکت ماشین‌های گروه‌های آتش نشانی نگردد.
- یکطرفه بودن خیابان‌ها یا عبور وسایل نقلیه سنگین و کندرو از عوامل کند کننده حرکت ماشین‌های آتش نشانی است بنابراین استقرار ایستگاه‌ها باید با در نظر گرفتن عوامل مذکور تعیین شود.

